

Na JAMU připravili dva zajímavé scénické projekty

Dvě soudobé opery, z nichž jedna zazní ve světové premiéře, a původní autorská inscenace neslyšících studentek budou premiérově představeny na dvou scénách Janáčkovy akademie múzických umění v Brně o nadcházejícím víkendu. Komorní opera Hudební fakulty JAMU v sobotu 26. listopadu uvede dvojici operních děl Mistrová a Malý princ v Divadle na Orli. O den později ve Studiu Marta zažije premiéru inscenace Dům z Ateliéru Výchovné dramatiky pro Neslyšící na Divadelní fakultě JAMU.

V Divadle na Orli zruší Vánoce

Komorní opera HF JAMU připravila v jednom večeru premiéru dvou krátkých oper současných brněnských skladatelů. Operu Mistrová aneb Když bolševici zrušili Vánoce zkomponoval Petr Hala na námět fejetonu Jaroslava Haška. Bude uvedena společně s operní prvotinou Miroslava Háby z roku 1979 Malý princ podle oblíbené Exupéryho předlohy. Inscenaci jako svůj absolventský projekt připravili režisérka Kristýna Kopřivová a dirigent Joel Hána.

„V prvním díle jde o satirický komentář společnosti, v níž hrdinové něco neustále skrývají. V krátké opeře Mistrová totiž postavy schovávají to důležité za maskou satiry a komiky, zatímco Malý princ při své cestě to nejdůležitější odkrývá,“ poznamenala Kopřivová k dramaturgii večera, souvislostem obou děl i svému režijnímu záměru. Obě literární předlohy podle ní vychází ze zkušenosti se světovou válkou. „Padesát procent libreta je mého, použil jsem v úvodu téměř doslovně část Haškova Vánočního fejetonu z roku 1917,“ uvedl Hala, který svoji operu z roku 2011 obohatil o další Haškovu povídku Zkoušela muže. Mistrová oznamuje svému muži Dratvičkovi, že odjíždí za nemocnou sestrou, on nechává dovalit sud piva a pozve kamarády na mariáš. Z kolemjdoucího masopustního průvodu pozve také dvě dámy, přičemž jedna z nich je právě jeho zamaskovaná žena. „V originále ji neidentifikuje, v naší opeře ji však pozná a hrou oplácí její snahu napálit ho. Tímto řešením vynikne ještě více švejkovský duch dílka,“ dodala režisérka. Podle Hály dokáže Hašek balancovat na hraně, dokáže být drsný a přitom nebýt sprostý. Být upřímný, ale zároveň neříkat moc. „Hudbu jsem se snažil zpracovat tak, aby nebyla scénickým doplňkem děje, ale měla míru svébytnosti,“ dodal skladatel.

Autor hudby a libreta Malého prince Miroslav Hába v roce 1979 zase přebral známý příběh Antoina de Saint-Exupéryho. Podle inscenátorů bylo dílo po svém prvním uvedení koncem 70. let minulého století z politických důvodů staženo z repertoáru a nyní se bezmála po čtyřiceti letech vrací na jeviště. „Malý princ je postava více filozofická než pohádková. Nejtěžší je najít její dětskou bezprostřednost,“ uvedla Natálie Bordácsová, která v operní roli slavné literární postavy vystoupí. Na jedinečném operním večeru se podílelo celkem 58 studentů zpěvu, dirigování orcehstru, operní režie, hudebního manažerství a hry na hudební nástroje. Premiéry se uskuteční po oba víkendové dny. Reprízy jsou plánovány na čtyři dny od úterka 29. 11. do pátku 2.12. vždy v 19 hodin.

Ve studiu Marta neslyšící inspiroval Lorca

Nová inscenace Dům v podání Ateliéru Výchovné dramatiky pro Neslyšící v režii Zoji Mikotové je volně inspirována slavným dramatem Dům Bernardy Alby od Federica Garcíi Lorcya. Vzrušující příběh vynikajícího španělského básníka a dramatika se odehrává v kamenném domě, v němž doña Bernarda Albová po smrti svého manžela přísně hlídá svých pět dcer, které zoufale touží po lásce.

„Potřeba osmi rolí pro osm studentek bakalářského a magisterského studia Výchovné dramatiky pro Neslyšící, ale také obdiv k citlivému znalci lidských emocí, jehož dramata mají silný lyrický náboj, smysl pro realistický detail i symbolickou platnost,“ komentuje výběr látky režisérka Zoja Mikotová.

Titul patřící mezi nejpůsobivější tragické příběhy španělského divadla bývá příležitostí pro herečky několika generací. Věkový rozestup protagonistek pro inscenátory nepředstavoval zásadní interpretační problém. „Věkové rozpětí postav, se přirozeně projevuje skrze jednání, skrze komunikaci. Drama, které se odvíjí je zapříčiněno právě neschopností komunikace, nepochopením tužeb a potřeb bližních,“ vysvětlila Mikotová. Neslyšící či částečně slyšící studentky se tady představí vedle svých kolegyně bez handicapu. Slyšící babička nerozumí své neslyšící dceři, ta se stává zatrpklou a tvrdou matkou dcer, se kterými není schopna citlivě komunikovat. Dcery proto spíše komunikují s babičkou.

Režisérka dodává, že by se inscenátoři v tomto projektu rádi zamysleli nad problematikou tzv. CODA (Children of Deaf Adults) - dětí neslyšících rodičů a tedy problematikou, která má svá specifika a širší veřejnosti je prakticky neznámá. Nedílnou součástí sedmdesátiminutové inscenace, výrazovým prostředkem, který dokresluje emoce, atmosféru celého dění na jevišti bude podle dramaturgyně Veroniky Broulíkové také hudba: „Její autor Zdeněk Kluka má obdivuhodný smysl pro vystižení či dokreslení situací a smysluplně podporuje výsledný efekt celé inscenace.“

Inscenace se odehrává ve španělském prostředí a tak pro větší autenticitu příběhu zahrne pohybové vyjadřování hereček i tanec pro Španělsko nejtypičtější - flamenco. Studentky si proto musely osvojit základní flamencové rytmy, dupy, taneční kroky a pozice. Podle choreografky Adély Kratochvílové to nebylo snadné. „Flamenco totiž pracuje s dvanáctidobým rytmem v různých variacích,“ vysvětluje. Příprava však nezahrnovala pouze tanec a pohybovou průpravu. Studentky si osvojily základy různých žongléřských technik (v představení využijí především žonglování s míčky a kontaktní žonglování), práci s předmětem, ale také například akrobacii na šále.

„Prostor Marty jsem chtěla zanechat co nejotevřenější a přesto divákům naznačit stísněnost a dusno uvnitř domu mezi dcerami a matkou. Dům tvoří pouze šest černých panelů a šest světelných čtverců (co čtverec to pokoj jedné ženy) a zadní tylová oponka sloužící k projekcím a naznačující ono uzavření před světem tam venku,“ přiblížila výtvarné řešení scénografka Lucie Sedláčková. Po nedělním premiérovém uvedení inscenace Dům budou následovat hned další dva dny 28. a 29. listopadu první reprízy.

Mgr. Luboš Mareček